

Alle specialisten naar Spitsbergen

Zeventig Nederlanders, wetenschappers én BN'ers, gaan in augustus met het Arctisch Centrum van de RUG op expeditie naar Spitsbergen. „Dit is de grootste Nederlandse poolexpeditie ooit.”

MAAIKE BORST

GRONINGEN Schrijver en dichter Ramsey Nasr gaat mee, weerman Peter Kuipers Munneke gaat mee, politica Stientje van Veldhoven (D66) gaat mee. Ze gaan naar Spitsbergen, op expeditie met het Arctisch Centrum van de Rijksuniversiteit Groningen. Met 55 wetenschappers én ijsbeerrisico.

„Dat lijkt me mooi Maarten”, zegt poolveteraan Ko de Korte grinnikend. „Als we daar straks aankomen en er staan ons een paar beren op te wachten.”

Die Maarten is Maarten Loonen, de bioloog die met hulp van De Korte zes jaar bezig is geweest om de expeditie van zeventig Nederlanders naar Spitsbergen op te zetten. „Dit is de grootste Nederlandse poolexpeditie ooit”, zegt hij. Veel verschillende wetenschappers gaan in augustus mee: biologen, geologen, archeologen, sociale wetenschappers. Maar ook beleidsmakers, kunstenaars en journalisten. De grootte en diversiteit van de groep is bijzonder.

Ko de Korte gaat ook. Hij keert terug naar het eiland Edgeøya waar hij als 25-jarige student in de jaren 1968 en 1969 als pionier van het poolonderzoek overwinterde. Dertien ijsberen vingen ze in dat jaar, om te merken. „Eentje stierf onbedoeld in onze handen. Zijn pels is nog in Naturalis. Ik geloof dat we hem voor tienduizend gulden hebben verkocht.”

Bioloog Maarten Loonen tijdens wetenschappelijk onderzoek op Spitsbergen. FOTO ELISE BIERMA

De Korte en zijn expeditiegenoten bouwden in 1968 een station op Edgeøya, waar tot 1988 veel ecologische gegevens zijn verzameld. Juist daarom gaat de grote poolexpeditie nu naar die plek: nieuwe onderzoeksgegevens kunnen worden vergeleken met die van 25 tot 45 jaar geleden en zo veel informatie geven over klimaatverandering.

Uit de groep van 1968 gaan drie mensen mee, van een expeditie in 1977 ook drie. „Ik heb er natuurlijk alles over gelezen wat er te lezen valt”, zegt Maarten Loonen. „Maar het is bijzonder dat we ook mensen mee hebben die er zo veel jaar geleden zelf zijn geweest. Die kunnen zeggen: dit is anders.”

Die klimaatverandering heeft

Met alle ijsberen is Edgeøya geen eiland om te kamperen

poolonderzoek de laatste jaren populair gemaakt. Loonen: „In het dorp waar ik twee maanden per jaar onderzoek doe, heb ik in mijn houten hutje een internetverbinding met de capaciteit van de stad Groningen.” Hij komt al dertig jaar op Spitsbergen, hij ziet de veranderingen.

„Gletsjers trekken zich kilometers terug.”

Toch is geld voor poolonderzoek niet vanzelfsprekend. Deze reis heeft behalve een wetenschappelijk ook een promotioneel doel. Op Prinsjesdag dit jaar worden immers de budgetten voor poolonderzoek voor de komende jaren vastgesteld. Vandaar ook de uitnodiging voor beleidsmakers, kunstenaars en journalisten. Zij kunnen hún verhaal doen over de bevindingen.

De zeventig Nederlanders varen tussen 19 en 28 augustus naar Edgeøya met het schip De Ortelius van Oceanwide Expeditions, waar De Korte nu voor werkt. „De weemoed naar het poolgebied is de leidraad in mijn leven.”

Hoeveel onderzoek kun je doen in ruim een week? „Veel te weinig”, zegt Loonen. Daarom gaan er ook zo veel wetenschappers mee. „De een is specialist permafrost en onderzoekt stroompjes water, de ander probeert de walvispopulatie van duizenden jaren geleden in kaart te brengen. Sommigen zullen hier onderzoek afsluiten, maar doel is ook juist om al deze onderzoekers samen te brengen voor nieuwe plannen.”

Op Edgeøya zijn geen houten hutjes en internetverbindingen. Het is een afgelegen wildernis, het soort waar Ko de Korte het meest van houdt. Slapen zullen de expeditieleiden doen op het schip. Loonen: „Met alle ijsberen is Edgeøya geen eiland om te kamperen.”